

مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان

مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان

مدرسه علمیه فاطمه الزهرا (علیها السلام) توس

شهرستان مشهد

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

موضوع

فلسفه و آثار

مستحبات و مکروهات نماز های یومیه

استاد راهنما

خانم مرضیه میثمی

استاد داور

خانم مرادی

پژوهشگر

ثریا بخش آبادی

تابستان ۱۳۹۳

مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان

مدرسه علمیه فاطمه الزهرا (علیها السلام) توس

شهرستان مشهد

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

موضوع

فلسفه و آثار

مستحبات و مکروهات نماز های یومیه

استاد راهنما

خانم مرضیه میثمی

استاد داور

خانم مرادی

پژوهشگر

ثریا بخش آبادی

تابستان ۱۳۹۳

تقدیم به:

جلوه گاه پرواز

اسوه ی اقامه ی نماز

قامت بلند

امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

که رکوع و سجودش

رمز حیات بشریت است.

تقدیر و تشکر

سپاس، پروردگاری بی همتا را که به من توفیق داد تا در جهت اقامه ی نماز،

گامی هر چند ناچیز، بردارم و فضلش را شاگردم که در این مسیر، از نعمت تحصیل

در مدرسه ی علمیه ی فاطمه الزهرا (سلام الله علیها) برخوردار بوده و از استاد

ارجمندم سرکار خانم مرضیه میثمی و واحد پژوهش محترم که راهگشای تمام

طلاب هستند، کمال تشکر را دارم.

و همچنین از همسر مهربان و فداکارم که مرا در این تحقیق

یاری نمودند، تشکر و قدردانی می کنم.

چکیده

این پژوهش با عنوان فلسفه و آثار مستحبات و مکروهات نماز های یومیه بوده و برای دستیابی به هدف بلند اقامه ی نماز با رعایت تمام شرایط و حدود، تهیه شده است و از آن جایی که نماز، به عنوان فریضه ای مهم، سفارش اکید ائمه و پیامبران پیشین بوده است؛ اگر انسان بتواند به خوبی این واجب الهی را اقامه کند، می تواند درجات کمال را، تا نقطه ی نهائیش طی نماید ولی اگر سهل انگاری نماید و با کسالت و غفلت یا سایر موارد مکروه، آن را به جا آورد؛ نه تنها برای او فایده ی چندانی ندارد بلکه باعث روگردانی خداوند نیز می شود.

بنا بر اهمیت موضوع، چگونگی راه های کمال این فریضه، موضوع پژوهش ما واقع شده است. و در تحقیق، محور ما حول فلسفه و آثار مستحبات و مکروهات نمازهای یومیه می چرخد. و روش تحقیق بنده به اعتبار ماهیت، توصیفی تحلیلی است که به صورت کتابخانه ای و از منابع فقهی، روایی و اخلاقی تهیه شده است.

ساختار تحقیق بنده از چهار فصل اصلی تشکیل شده است: در فصل اول، به فلسفه و آثار مقدمات نماز اشاره کردیم و در فصل دوم، آداب و حالات مستحب و مکروه در نماز را بیان کردیم و در فصل سوم، به فلسفه و آثار مقارنات و تعقیبات نماز اشاره نمودیم و در فصل آخر نیز، اسرار و آثار نماز جماعت را مورد بررسی قرار دادیم.

در این رساله، سعی کرده ایم راهکارهای فراوانی را برای عروج در نماز مطرح نماییم. و برای تحقق این آرزوی بزرگ، برداشتن گامی هر چند کوچک، نشان از توفیق الهی دارد. به درستی که در جامعه ای که تغافل و سهل انگاری موجی از نگرانی را برای بشریت رقم زده، فرهنگ سازی اقامه ی نماز با تمام شرایط و حدود، ضرورتی تردید ناپذیر است. کلید واژه ها شامل: نمازهای یومیه، صلوة، مستحب و مکروه، مقدمات نماز می باشند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	چکیده
کلیات	
۱	مقدمه
۲	تعریف و تبیین موضوع
۲	ضرورت و اهمیت تحقیق
۲	پیشینه‌ی موضوع
۳	فرضیه‌ی تحقیق
۳	سؤال‌های تحقیق
۳	روش تحقیق
۴	ساختار تحقیق
۴	اصطلاحات کلیدی
۶	مشکلات و موانع تحقیق
فصل اول: فلسفه و آثار مقدمات نماز	
۷	دلیل اقامه‌ی نماز
۷	وضو
۷	فلسفه‌ی وضو
۹	آثار و ارزش وضو
۹	آداب وضو
۱۰	شروع هر کاری با نام خدا
۱۰	مضمضه و استنشاق
۱۱	چشم باز
۱۱	رو به قبله بودن
۱۱	حد مستحب شست و شو و مسح
۱۲	خشک نکردن اعضای وضو

-----۱۳-----	فلسفه ی تجدید وضو
-----۱۳-----	آثار تجدید وضو
-----۱۴-----	سر کراحت ریختن آب روی دست وضو گیرنده
-----۱۴-----	سر زیاده روی در آب وضو
-----۱۴-----	سر مکروه بودن استعمال آبی که آفتاب گرمش کرده است
-----۱۴-----	آثار و ثمره ی نماز با مسواک
-----۱۵-----	اذان
-----۱۵-----	_ فلسفه ی اذان
-----۱۶-----	_ آثار اذان
-----۱۷-----	_ آداب اذان
-----۱۷-----	_ اذان بانوان
-----۱۸-----	لباس نماز گزار
-----۱۸-----	_ لباس سفید و پاکیزه
-----۱۹-----	_ لباس تقوا
-----۲۰-----	مکروهات پوشش
-----۲۰-----	فلسفه ی استفاده از عطر در نماز
-----۲۱-----	آثار عطر
-----۲۱-----	مکان نماز گزار
-----۲۱-----	_ زیور حضور در مسجد
-----۲۲-----	_ بهترین مکان ها برای نماز گزار
-----۲۳-----	_ نماز خواندن همسایه مسجد در خانه
-----۲۳-----	در چه مکان هایی مکروه است نماز بخوانیم؟
-----۲۳-----	_ نماز در اصطبل حیوانات
-----۲۳-----	_ نماز در گورستان
-----۲۴-----	_ رو به روی تصویر نماز خواندن
-----۲۴-----	_ نماز در خانه ای که سگ دارند
-----۲۵-----	_ نماز در آشپزخانه

-----۴۵-----	اوقات نماز
-----۴۵-----	_____ فلسفه و آثار نماز اول وقت
-----۴۷-----	_____ خاطره ای از پیر جماران
-----۴۷-----	_____ مستحب بودن نماز صبح با طلوع فجر
-----۴۸-----	_____ قضای نماز و انتظار بلا
-----۴۸-----	_____ خصوص محافظت بر نماز ظهر
-----۴۹-----	_____ جواز جمع، استحباب فرد
-----۴۹-----	_____ به نماز نگوئید کار دارم به کار بگوئید نماز دارم
-----۴۰-----	_____ تأثیر نماز اول وقت از دید علامه قاضی طباطبایی
-----۴۰-----	_____ کراهت تأخیر نماز اول وقت

فصل دوم: آداب و حالات مستحب و مکروه در نماز

-----۳۲-----	آداب نماز از زبان پیغمبر (صلی الله علیه و آله و سلم)
-----۳۲-----	_____ فلسفه ی نماز
-----۳۳-----	_____ دعایی برای حضور قلب در نماز
-----۳۳-----	_____ فراغت قلب
-----۳۴-----	_____ نماز وداع
-----۳۵-----	_____ آثار توجه در نماز
-----۳۵-----	_____ کراهت فکر به دنیا
-----۳۶-----	_____ اهمیت و ارزش تفکر، در روایات
-----۳۷-----	_____ آثار نماز با تفکر
-----۳۸-----	_____ اخلاص در عبادت
-----۳۸-----	_____ شرک در عبادت
-----۳۹-----	_____ استحباب مشقت در عبادت
-----۳۹-----	_____ سختی در عبادت، مقوی اراده ی نفس
-----۴۰-----	_____ اشتیاق به عبادت
-----۴۱-----	_____ عشق در عبادت

----- ۴۱ -----	جایگاه عشق در روایات
----- ۴۲ -----	خاکساری در نماز
----- ۴۲ -----	عدم کبر
----- ۴۳ -----	کبر و عجب در نماز
----- ۴۴ -----	اقسام خشوع
----- ۴۴ -----	خشوع در نماز ائمه
----- ۴۵ -----	راز ترس از خدا
----- ۴۵ -----	تفاوت خوف و خشیت
----- ۴۶ -----	اسرار و آثار گریه از خوف خدا در نماز
----- ۴۷ -----	طمأنینه در عبادت
----- ۴۸ -----	حل مشکل اضطراب
----- ۴۸ -----	مکروهات حالات نماز گزار
----- ۴۸ -----	کراهت عدم توجه
----- ۴۹ -----	کراهت نماز دل مردگان
----- ۴۹ -----	جبران لحظه ای غفلت
----- ۵۰ -----	کراهت سبک شمردن و التفات در نماز
----- ۵۲ -----	کراهت عجله در نماز
----- ۵۲ -----	سر کراهت نماز، در حال خواب آلودگی
----- ۵۲ -----	سر کراهت نماز با حال بول
----- ۵۳ -----	سر کراهت نماز با شکم پر

فصل سوم: فلسفه و آثار اجزاء تعقیبات نماز

----- ۵۴ -----	آداب نماز از زبان امام صادق (علیه السلام)
----- ۵۵ -----	مستحبات قیام
----- ۵۵ -----	توجه و گفتن وجهت وجهی در حال قیام
----- ۵۶ -----	سر تکبیرات هفت گانه
----- ۵۷ -----	تأثیر تکرار اذکار
----- ۵۷ -----	فلسفه ی رفع ید و تقلیب آن در نماز
----- ۵۹ -----	آداب قرائت

-----۵۹-----	_____	استعاذه حقیقی
-----۶۰-----	_____	فلسفه قرائت به ترتیل
-----۶۰-----	_____	قرائت با صدای خوش
-----۶۱-----	_____	جهر به بسم الله
-----۶۱-----	_____	قرائت سوره های مستحب
-----۶۲-----	_____	کراهت قرائت نکردن سوره ی توحید
-----۶۲-----	_____	فلسفه و آثار قنوت
-----۶۳-----	_____	مستحبات رکوع
-----۶۳-----	_____	آداب رکوع
-----۶۴-----	_____	فلسفه ی تکرار اذکار رکوع
-----۶۴-----	_____	ثواب صلوات در رکوع
-----۶۵-----	_____	مستحبات سجود
-----۶۵-----	_____	سجود و فلسفه ی آن
-----۶۵-----	_____	آداب سجود
-----۶۶-----	_____	اثرات سجود
-----۶۷-----	_____	سر تکبیر، پیش از سجود
-----۶۸-----	_____	ثواب صلوات در سجود
-----۶۸-----	_____	آثار سجده بر تربت از زبان امام صادق (علیه السلام)
-----۶۹-----	_____	مکروهات رکوع و سجود
-----۶۹-----	_____	رکوع و سجود ناقص
-----۶۹-----	_____	کراهت فوت کردن محل سجده
-----۷۰-----	_____	قرآن خواندن در رکوع و سجود
-----۷۰-----	_____	کراهت سجده بر کاغذ نوشته شده
-----۷۰-----	_____	استحباب سلام به پیغمبر (صلی الله علیه وآله وسلم) در نماز
-----۷۰-----	_____	آداب انصراف از نماز
-----۷۱-----	_____	فلسفه و ارزش تعقیبات
-----۷۱-----	_____	فضیلت تسبیح حضرت زهرا (سلام الله علیها)
-----۷۱-----	_____	تأثیر استغفار

-----۷۲-----	_____ سجده شکر
-----۷۳-----	_____ سجده های شکر امام سجاد(علیه السلام)
-----۷۳-----	_____ آثار و ارزش دعا
-----۷۴-----	_____ دعا برای حضرت (عجل الله تعالی فرجه الشریف)؛ بعد از هر نماز

فصل چهارم: اسرار و آثار نماز جمعه و جماعت

-----۷۵-----	_____ نماز، معراج مؤمن
-----۷۵-----	_____ فلسفه ی نماز جماعت
-----۷۶-----	_____ نماز جماعت صبح و عشاء
-----۷۷-----	_____ پیوستگی صفوف
-----۷۸-----	_____ ارزش صف اول جماعت
-----۷۸-----	_____ آثار نماز جماعت
-----۷۹-----	_____ آخرین نماز جماعت پیامبر
-----۷۹-----	_____ نماز جماعت بانوان
-----۷۹-----	_____ کراهت ترک جماعت
-----۸۰-----	_____ نماز جمعه
-----۸۰-----	_____ نماز جمعه چیست؟
-----۸۱-----	_____ فلسفه ی نماز جمعه
-----۸۱-----	_____ قرائت سوره ی جمعه و منافقین
-----۸۲-----	_____ آثار نماز جمعه
-----۸۳-----	_____ نتیجه گیری
-----۸۴-----	_____ پیشنهادات
-----۸۵-----	_____ فهرست منابع

کلیات

مقدمه

تعریف و تبیین موضوع

ضرورت و اهداف موضوع تحقیق

پیشینه‌ی موضوع

فرضیه‌ی تحقیق

سؤال‌های تحقیق

روش تحقیق

ساختار تحقیق

اصطلاحات کلیدی

مشکلات و موانع تحقیق

